

vore Herregaarde og store Bøndergaarde, Kasernerne inde i Byerne. Alt, hvad det nuværende Samfund har at kæmpe med af Usseldom og Lastefuldhed, stammer netop ned fra de Tider, da det ikke var muligt at ruske den danske Land- og Byarbejder vaagen, og det er ikke at forlange, at den Tid, vi leve i, skulde have magtet at udrydde Sporene af Trældommen fra gamle Dage og den Lastefuldhed, der fulgte i Trældommens Spor, og som har mere end et Slægtled, ja, mere end et Aarhundrede bag sig. De Folk, der leve i vore Dage, have desværre i betydelig Grad maattet vedgaa Arv og Gæld fra gamle Dage, og jeg vil overfor de ærede Medlemmer, der tale om, at Smaakaarsfolk kunne jo lade være at drikke, sige, at alt, hvad der kan gøres fra deres Side, som have Arbejderstandens Øre, maa ogsaa gøres for at afholde de smaa fra at drikke. Jeg kunde ønske, at man fra Overklassens Side i lige saa kraftige Ord, lige saa dristigt og ved lige saa mange Lejligheder vilde tale Ædruelighedens Sag, som man har gjort det fra Arbejdernes egen Lejr, men det har hidtil ikke været Tilfældet. Samtidig med, at jeg fremhæver, at det maa være en af de store kulturelle Opgaver, der foreligger for vor Tids Arbejderbevægelse, at danne og opdrage Arbejderklassen og se at vænne den af med de Vaner, der desværre vare ret almindelige i gamle Dage, have Overklasserne og deres Repræsentanter ingen som helst Ret til at stille sig op og f. Eks. føre Klager overfor Arbejderklassen.

Jeg skal ikke indlade mig paa nærmere at belyse, hvorledes Afholdsbevægelsen, som den har formet sig herhjemme i mange forskellige Afholdsforgreninger, først og fremmest har fundet Tilslutning blandt de smaa og jævne Samfundsklasser. Det er et Faktum, det behøver ikke at diskuteres. Der findes vel i samtlige vore Afholdsforgreninger. Repræsentanter for de mere besiddende Samfundslag, men Hovedmassen af dem, der staa i disse Foreninger, er Smaakaarsfolk, og jeg regner det, det tilstaar jeg, som en Slags Ære for det Parti, jeg tilhører, at man f. Eks. i næsten hver Købstad, hvor der findes stærke Afholdsorganisationer, kan regne med, at Hovedmassen af deres Medlemmer

staar paa vor Side. En vis, jeg vil ikke sige økonomisk Velstand, men en vis Trang til at komme frem i økonomisk Henseende i Forbindelse med aandelig Interesse, politisk Sans og social Vækkelse afgiver den Jordbund, paa hvilken Ædruelighed og Afhold spire og sejre. Derfor kunde Afholdenheds- og Ædruelighedskampen slet ikke føres i Sekstiaarene i det foregaaende Aarhundrede, heller ikke i Femtiaarene eller Syvtiaarene. De, der gik ud for at hverve Tilhængere for Ædruelighed og Afhold blandt den store Mængde af Befolkningen, kunde intet videre opnaa. Overklassens Øre kunde de slet ikke fange, og den store Mængde var overhovedet ikke til at samle. Det er meget interessant, at Afholdsbevægelsen i vort Land saavel som i andre Lande løber parallelt med den stærkt voksende Arbejderbevægelse. Det er for mig yderligere et Motiv til at tale aabent om denne Sag baade her i Salen og udenfor, at jeg overalt ser de bedste blandt Arbejderne, de, der stille sig foran, være med til at bekæmpe Drukenskaben. Jeg ser i enkelte Lande endog Arbejderpartiet lyse i Kuld og Køn Forbudstanken, Tanken om Forbud mod Fabrikation af Spiritus og Handel med den.

Der er neppe nogen Tvivl om, at det Land, der her vil gaa foran — og det bliver sikkert et af de nordiske Lande, der her som paa mange Omraader kommer til at gaa foran, om det bliver Danmark, er tvivlsomt, thi der foregaar i de senere Aar i Finland, Sverige og Norge en Udvikling, som kan bevirke, at de komme forbi os —, der er ingen Tvivl om, siger jeg, at det Land, der først vedtager Forbud mod Fabrikation af og Handel med Spiritus, vil være det, der sejrer i Konkurrencen overfor de øvrige Stater, og den Ungdom — jeg tænker her paa de store Masser, det er dog dem, det kommer an paa, naar der er Tale om Nationernes Fremtid —, der vokser op i det ædruelige Land, vil være den, der sejrer i Kapløbet fremad selv overfor Nationer, der tilsyneladende repræsentere en højere Kultur. Jeg viser blot hen til det lille finske Folk, hvor det er mig bekendt, at ogsaa Medlemmer af Arbejderpartiet i alle Valgkredse have lyst Forbudstanken i Kuld og Køn. Nu skyldes maaske den